

ОПШТИНА ЛАПОВО



Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово

2023-2028

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1.ОПШТИ ПОДАЦИ	4
1.1.ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ	5
1.2.СВОТ АНАЛИЗА	6
2.ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	7
2.1.ЗНАЧАЈ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА.....	10
2.2.КЉУЧНЕ ВРЕДНОСТИ И НАЧЕЛА.....	11
2.3.ЦИКЛИЧАН ПРОЦЕС ПРАЋЕЊА, АНАЛИЗИРАЊА И РАЗВИЈАЊА	12
2.4.ПРАКСА, ПЛАНИРАЊЕ КОЈЕ СПРОВОДЕ ВАСПИТАЧИ	13
2.5.РЕЗУЛТАТИ НАУЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА У ПОГЛЕДУ КРЕАТИВНОСТИ ПРЕДШКОЛАЦА.....	14
3. СТАНОВНИШТВО ОПШТИНЕ ЛАПОВО.....	16
3.1. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ	16
3.2.ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ	18
3.3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА.....	19
4.ЛОКАЛНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ/ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ДЕЦОМ.....	20
5.ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	21
6.БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ И ДЕЦЕ	22
7.УКЉУЧИВАЊЕ ДЕЦЕ ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА.....	23
8.ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА "НАША МЛАДОСТ" ЛАПОВО.....	23
8.1.МИСИЈА	25
8.2.ВИЗИЈА.....	26
8.3.СТАВ ПУ НАША МЛАДОСТ КА УНАПРЕЂУ ПОСЛОВАЊА.....	26
9.ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ	26
10.АКЦИОНИ ПЛАН 2023-2028	28

УВОД

Стратегија унапређивања предшколског васпитања и образовања општине Лапово за период 2023-2028 има за циљ да се повећа обухват деце узраста од 3 до 5,5 година квалитетним програмима предшколског васпитања и образовања.

Полазишта за израду Стратегије су актуелна документа образовне политике у Србији:

- Стратегија развоја образовања у Србији до 2020 („Сл. гласник РС“, бр. 107/2012)
- Закон о предшколском васпитању у образовању („Сл. гласник РС“, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – др. закон, 95/2018 – др. закони и 10/2019)
- Закон о планском систему („Сл. гласник РС“, бр. 30/2018)
- Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Сл. гласник РС“, бр. 8/2019)
- Правилник о Основама програма предшколског васпитања и образовања Године узлета („Сл. гласник РС“, бр. 16/2018)
- Општи коментар 7. о реализацији дечијих права у раном узрасту, Комисија УН о правима детета.

На основу горе наведених аката Влада Републике Србије и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, са различитим партнерима, интензивно раде на унапређивању система друштвене бриге о деци и унапређења предшколског васпитања и образовања.

Стратегија подржава остваривање принципа Конвенције Уједињених нација и Општег коментара 7 Комитета УН о остваривању права детета у раном детињству:

- Деца имају право на живот, опстанак и развој који укључује физички, емотивни, психосоцијални, когнитивни, друштвени и културни сегмент.
- Дете не сме да буде дискриминисано по било ком основу, а нарочито не по основу своје етничке припадности, језика, вере, порекла, боје коже, сметњи у развоју и сл.
- При доношењу свих одлука или извршења поступака који утичу на дете или децу као групу, мора бити примењено начело добробити за дете (најбољи интерес детета), а то се односи како на законодавна тела, предшколске установе, тако и на породицу.
- Деци се мора дозволити да активно учествују у програмским питањима која се тичу њиховог живота и допустити им да се слободно изражавају.

Општина Лапово има План развоја општине Лапово за период 2022-2028 године, али како систем предшколског васпитања и образовања није обухваћен Планом развоја општине Лапово, ова Стратегија представља његову допуну, са фокусом на васпитање и образовање деце предшколског узраста.

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Општина Лапово налази се у централном делу Републике Србије, у северозападном делу Шумадијског округа коме административно припада. Са укупном површином од 5.522 ха, чини 2,3% укупне површине Шумадијског округа, представљајући, по величини, његову најмању општину. Целокупна дужина границе општине износи 40 км. Сама општина окружена је са јужне стране општином Баточина, источне, општином Свилајнац, северне, општином Велика Плана, док се са западне стране граничи са општином Рача. У састав општине Лапово улазе свега два насеља: варошица Лапово и истоимено село.

Прецизније, општина Лапово се налази између 44°08'45" и 44°13'30" северне географске ширине и 21°01'20" и 21°09'30" источне географске дужине (по Гриничу). Удаљена је од Београда 106 км, од Крагујевца 31 км, док је удаљеност од Ниша 129 км.

На територији општине Лапово, по последњем званичном попису, спроведеном 2019. године живи 7095. становника или 2,6% целокупне популације Шумадијског округа. И по овом параметру (броју становника), чини најмању општину поменутог округа.

Просечна густина насељености износи 129 становника по км² - после града Крагујевца највећа је у Шумадијском округу.



Општина Лапово се налази на 107м надморске висине и лежи у средишњем делу тока Велике Мораве, између њених притока, река Раче и Лепенице, на прелазу алувијалне равни ове реке у ниско побрђе крајњих изданака планине Рудник.

Општина:	Лапово
Адреса:	Његошева 18, 34220 Лапово, Република Србија
Број телефона - централа:	+381 34 853 159
Број факса - централа:	+381 34 853 105
ПИБ:	101888526
Матични број:	7713754
Е-mail:	office@lapovo.rs
Интернет адреса:	www.lapovo.rs
Врста документа:	Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово 2023-2028
Површина општине:	55 km ²
Становништво:	7143
Регистарска ознака:	КГ
Регион:	Шумадија и западна Србија
Округ:	Шумадија

1.1. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ

Сарадња предшколске установе са локалном заједницом има посебан значај и улогу при успешној реализацији циљева васпитања и образовања деце. Заједно са локалном заједницом ће се обезбедити образовни контекст за децу и породицу, кроз сарадњу са институцијама општине Лапово, библиотекама, школама, здравственим установама, центром за социјални рад, културним центром, спортским организацијама. Тиме ће се допринети остваривању права све деце на квалитетно образовање, као и пружању подршке деци и породици у складу са потребама, повезивањем стручњака, родитеља и локалне заједнице у узајамном деловању.

Улагање заједнице у квалитетно предшколско васпитање и образовање и укључивање што већег броја деце раног узраста у квалитетне програме је кључни фактор развоја сваког појединачног детета и заједнице у целини. Општина Лапово је препознала проблем пре свега деце из друштвено осетљивих група, којој су програми ПВО доступни у јако малој мери, и покушаће да повећа доступност тих програма кроз разне активности.

1.2.СВОТ АНАЛИЗА

У циљу дефинисања Стратегије, урађена је СВОТ анализа (анализа предности односно снага, слабости или недостатака, могућности и препрека односно претњи) како би се утврдиле могућности Предшколске установе (анализа постојећих капацитета и стања) и општине Лапово (анализа потребних ресурса за процес планирања система на нивоу локалне самоуправе). Урађено је и мапирање потреба деце узраста од 3 до 5,5 година која живе на селу и њихових породица, као и мапирање деце ромске националности и деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, а у циљу што већег укључивања у програме ПВО.

ПРЕДНОСТИ	НЕДОСТАЦИ
<ul style="list-style-type: none">• Довољни просторни капацитети• Квалитетан и професионалан стручни кадар у ПУ• Константно усавршавање запослених• Добра сарадња између ЈЛС и ПУ• Васпитно-образовни рад на језицима националних мањина	<ul style="list-style-type: none">• Велика разуђеност насељених места у општини Лапово• Недостатак правне службе у ПУ• Недостатак стручне службе у ПУ
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none">• Инвестициона улагања у ЈЛС (отварање нових радних места)• Обезбеђење финансијских средстава за проширење породице• Коришћење домаћих и ЕУ фондова за унапређење програма ПВО	<ul style="list-style-type: none">• Масовно иселјавање породица• Одлазак младих на студије и останак у великим градовима• Пораст сиромаштва• Пад наталитета

Анализом праксе ПВО препознати су следећи изазови:

- успостављање функционалне базе података о деци на нивоу општине,
- мапирање деце ван система, посебно деце која живе у мањим местима односно деце ромске националности,
- недовољно упозната јавност о значају раног учења, развоја и укључивања деце у програме ПВО,
- неинформисаност родитеља о важности ПВО.

Актуелне препреке за развој ПВО су:

- велика разуђеност насељених места,
- недостатак стручне и правне службе односно немогућност запошљавања по одлуци о забрани запошљавања у јавном сектору (васпитачи, медицинске сестре васпитачи, педагози, психолози, дефектолози, логопеди, социјални радници...)
- недостатак финансијских средстава.

Резултати добијени СВОТ анализом указују да општина Лапово има дугу традицију делатности, систематски рад и искуства на пољу ПВО, подршку локалне самоуправе и добру међусекторску сарадњу на нивоу општине (пре свега са здравственим институцијама и Центром за социјални рад).

На основу обављене анализе и свега горе наведеног, утврђују се приоритети којима ће се бавити овај стратешки документ:

- Повећати обухват предшколским васпитањем и образовањем деце узраста од 3 до 5,5 година на 75%
- Повећати обухват предшколским васпитањем и образовањем деце ромске националности (уколико их има)
- Обезбедити физичку доступност објектима ПВО (адекватне и приступачне прилазе) за децу и особе са сметњама у развоју
- Обезбедити ангажовање стручних лица (личних пратиоца, педагошки асистент или ангажовање других стручних лица) за пружање помоћи и подршке деци са сметњама у развоју и инвалидитетом као и деци ромске националности
- Искористити родитеље као ресурс у васпитно образовном раду.

2. ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Увидом у релевантну литературу и документа, може се закључити да различити аспекти менаџмента у Републици Србији нису на завидном нивоу када су у питању предшколске установе. Иако у Србији предшколско образовање има дугу традицију, квалитетну праксу и стручни потенцијал, законе који су усклађени са стандардима ЕУ, детаљна испитивања кроз СВОТ анализе су указала на одређене слабости.

Њиме нису обухваћена сва деца, тј. деца из свих слојева друштва. То рефлектује и критеријум уписа, јер предност при упису имају деца родитеља који су у радном односу. У Србији постоји само “класична” понуда предшколских установа (цео дан или пола дана), што указује на нефлексибилност рада вртића; нема система за акредитацију, довољне статистике о раду и деци, као ни јасног стандарда квалитета и његовог праћења. Кључни елемент подршке раду од стране надлежних ресора и институција не постоји у погледу сарадње. Ипак, постоји неколико поља на којима се ситуација знатно може побољшати, а она се тиче стварања законске могућности за интегрисање приватних предшколских установа. Тиме се може повећати обухват деце, али под условом да се примени систем акредитације програма и установа. Тренутни постојећи ресурси система предшколског васпитања и образовања (кадровски, просторни, финансијски) могу се искористити за диверсификацију програма и услуга. Највеће опасности које могу угрозити рад предшколских установа су недовољна информисаност јавности, креатора политика и доносиоца одлука о значају раног развоја деце за њихов свеукупни развој и за дугорочни развој земље.

Када је у питању финансијски аспект, на националном и локалном нивоу постоји мањак финансијских средстава. Локалне самоуправе су недовољно оспособљене за планирање стратешког развоја и за коришћење других извора финансирања (нпр. ЕУ фондова), а расподела одговорности и финансијских ресурса између надлежних ресора такође није на завидном нивоу. Расположиве предшколске установе у односу на број деце у Републици Србији наводе на закључак да:

- обухват деце у вртићима је мали и не задовољава потребе деце и породица;
- постоји значајно заостајање у поређењу са земљама ЕУ и неким бившим југословенским републикама;

- обухват деце је дубоко неправичан, јер су најмање обухваћена деца из маргинализованих друштвених група за које је неопходан рани подстицај развоја

Уколико се погледа стање у ЕУ може се видети да је протекле 72 деценије порастао број деце која су укључена у предшколско образовање. У 2009. у ЕУ је предшколску наставу похађало 92% деце, старосне доби од 4 године до година одређених за полазак у основну школу, док је тај проценат 2000. износио 86%. У 11 чланица, стопа деце укључене у предшколско образовање износила је чак 92% у 2009, чиме су те земље већ оствариле циљеве у образовању и обуци за 2020. Притом, значајан напредак ка остваривању тог циља забележен је у Летонији, где се стопа деце укључене у предшколско образовање повећала са 65% на 90%, Кипру (са 65% на 86%), Литванији (са 61% на 80%), Финској (са 55% на 72%), Румунији (са 68% на 82%) и Пољској (са 58% на 71%). У Хрватској је 69% деце било обухваћено предшколским образовањем, у Македонији само 28%, а у Турској 32% у 2009.

У Јапану готово сва деца предшколског узраста, 98%, укључена су у предшколско образовање, док тај проценат у САД износи 66%. У предшколске установе у Србији у истом периоду уписано је 51,6% деце старосне доби од 3 до 6 година, док обавезно припремно предшколско похађа 87,8% деце. Овде се поставља питање који је разлог великог раскорака у похађању предшколског образовања у Србији и осталим земљама ЕУ. Да ли је та разлика у самом систему образовања и васпитања, или високој стопи незапослености, па самим тим немогућности плаћања обданишта, па родитељи одлучују да самостално брину о деци?

Значајно је питање чувања деце од стране осталих чланова породице (баке, деке и сл.) и поверење родитеља у предшколске установе.

Чињеница је, да је посао менаџера донекле ограничен политичким, економским и социјалним факторима околине. Међутим, то не треба да преусмери менаџере и запослене у вртићима на став о непроменљивости и обесхрабреност. Питање социјалне неједнакости, на пример, на локалном нивоу, радом менаџера који управља људским ресурсима и има јасну визију и успостављену културу пословања, може се посредно утицати на васпитаче и изградњу атмосфере прихватања у раду једне предшколске институције. Тренутно, управљачке (менаџерске) акције у предшколским установама Републике Србије садрже:

1. Опште основе предшколског програма које доноси Национални просветни савет,
2. Активности којима се доприноси свим аспектима развоја.

Управљање углавном пролази кроз две фазе:

- У првој се бира управљачка акција која обухвата избор садржаја, метода, облика, средстава, како би дошло до оптималних резултата;
- Друга фаза подразумева спровођење управљања. Васпитач предузима одговарајуће акције како би се постигао одговарајући циљ. Циљеви могу бити различити, општи или дугорочни.

Ове две фазе врше се на три нивоа: стратегијским, тактичким и оперативним управљањем. Главни носиоци стратегијског управљања јесу Министарство просвете и

Национални просветни савет. Министарство просвете донело је и Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности установа за децу. Правилник о општим основама предшколског програма обезбеђује научну заснованост делатности дечијих вртића.

Одлучујућу улогу у тактичком управљању има Министарство просвете које је задужено да на различите начине води рачуна о успешној реализацији програма у дечијем вртићу. У оквиру сектора за основношколски и предшколски узраст постоје саветници за предшколски узраст. На челу је помоћник министра за овај сектор. Њему су подређени начелници који координирају рад саветника. Саветници су задужени за планирање и развој предшколског система.

Поред њихове делатности постоје и школске Управе Београда и различитих региона у земљи. Оперативно управљање се врши непосредном реализацијом у непосредној пракси у вртићу. Од васпитача који је на „улазу“, директно ће зависити ефекти „излаза“. Из тог разлога се у литератури непрестано стресирају многобројне улоге и васпитача, али и менаџера. У наведеним начинима управљања, и директорска улога је од важности. Директорски послови везани за менаџмент неопходни су за организацију свакодневног живота предшколске установе и односе се на планирање, анализирање, организацију и надзор, а послови везани за вођство везују се за људе, њихово понашање, стил рада, комуникацију и мотивисање. Активности директора предшколских установа у Србији могу се посматрати кроз следеће:

- Планирање рада установе (директор обезбеђује доношење и спровођење планова рада установе),
- Организација установе (директор обезбеђује ефикасну организацију установе),
- Контрола рада установе (директор обезбеђује праћење, извештавање, анализу резултата рада установе и предузимање корективних мера),
- Управљање информационалним системом установе (директор обезбеђује ефикасно управљање информацијама у сарадњи са управом и локалном самоуправом)
- Управљање системом обезбеђења квалитета установе (директор развија и реализује систем осигурања квалитета рада установе).

Бројне анализе указују да инвестирање у рано васпитање и образовање обезбеђује значајне економске уштеде у каснијим образовним циклусима и даје основу за целокупни развој особе. У Србији нема прецизних података о економској исплативости система предшколског васпитања и образовања. У неким регионима капацитети установа су недовољно искоришћени, док су у другим регионима капацитети искоришћени преко 100%, тј. број деце у васпитним групама далеко премашују законску педагошку норму (у неким васпитним групама уписано је и до 50 деце са три васпитача у истом васпитном простору), чиме се озбиљно угрожава квалитет неге и васпитно-образовног рада, смањује безбедност деце и угрожава њихов лични и социјални развој.

Посматрајући економску ситуацију у Републици Србији, криза последњих година и животни стандард у многеме су имале утицаја и на предшколско образовање. Реформе које су се десиле у друштву одразиле су се како на образовну сферу, на предшколско васпитање и образовање, тако и на истакнуту улогу менаџмента у овим институцијама. Ови подаци то показују, али осветљавају и зоне наредног развоја у којима кључну улогу могу носити менаџери образовања, са јаким компетенцијама у комуникацији и

пословању. У ланцу утицаја од директора до васпитача, напор усмерен ка побољшању сваке карике може се повољно одразити на здрав развој и негу најмлађих ученика, као и на њихово учење.

2.1.ЗНАЧАЈ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Свуда у свету се рано детињство обично сматра посебном фазом васпитања и образовања за децу до шест година старости.

У овом узрасту деца су активна и жељна (са)знања. Она имају потребу да разумеју себе и свет који их окружује. Она су природно радознала и воле да истражују, откривају и буду креативна. Деца осећају чуђење и дивљење и уживају у причама, римама и музици, као и у физичком аспекту игре и физичком осамостаљивању. Деца тада развијају самопоуздање, самопоштовање и самоконтролу и уживају у игри која захтева сарађивање са осталима у групи (са другом децом и одраслима) као и у самосталној игри.

Добро предшколско васпитање и образовање деце раног узраста може и треба да негује овакав развој. Ово су године када се постављају темељи учења и током којих деца развијају добре диспозиције за учење. Деца тада развијају вештине као што је посматрање, доношење одлука, решавање проблема и наравно комуницирање. Место где се одвија предшколско васпитање и образовање треба да буде пријатно, у коме деца уживају у приликама за учење и осећају се безбедно да истражују и раде нове ствари уз подршку одраслих које познају и уз које се осећају сигурно.

Велики број доказа из различитих истраживања иде у прилог аргументу да је добро рано васпитање и образовање значајно за развој деце. Недавним лонгитудалним истраживањем у оквиру пројекта спроведеног у Великој Британији под називом „Делотворно пружање предшколског васпитања и образовања” дошло се до закључка да:

- предшколско искуство, као ниједно друго, побољшава развој детета;
- је квалитет уопштено био виши у установама које су интегрисале негу са васпитањем и образовањем (целовит систем васпитања и образовања деце);
- деца из осетљивих група имају велике користи од квалитетног предшколског васпитања и образовања посебно када су у групи деца различитог културног и друштвеног наслеђа;
- предшколско васпитање и образовање високог квалитета доприноси бољем интелектуалном и социјалном развоју деце;
- у срединама где запослени имају више квалификације, деца више напредују и
- у срединама где се образовни и социјални развој посматрају као комплементарни и једнако важни, деца боље напредују у свим аспектима развоја.

Постоје значајне разлике између утицаја различитих предшколских средина.

2.2. КЉУЧНЕ ВРЕДНОСТИ И НАЧЕЛА

Холистички/целовит приступ васпитању и образовању деце полази од схватања да је дете јединствено и целовито биће. Иако у неким програмима постоје поделе на шест широких области које су затим одвојено описане (социјална и емоционална; културна, естетска и стваралачка; физичка средина и језик, писменост и стварање нумеричких конструкција), у доброј пракси оне су интегрисане на начин који обезбеђује да дете конструише знање кроз искуство на доследан, смислен и целовит начин.

У свакој области образовања онај који учи треба да буде у центру. Како би дете стицало важна искуства у раном узрасту, његова индивидуалност, искуство, снаге, права и потребе морају да буду у центру пажње. То значи разумевање детињства/детета и његових или њених интересовања и затим пружање одговарајућих искуства кроз односе који пружају подршку, безбедну средину која у исто време п(р)обуђује радозналост и нуди стимулативне активности. Када васпитач има све ово на уму у припремама за васпитање и образовање деце доћи ће до процеса учења.

У публикацији Шкотске владе „Инсајт 28, образовање у раном узрасту: перспективе добијене прегледом међународне литературе др Кристина Стивен коментарише да се у основи свих програма предшколског васпитања и образовања у Европи и Северној Америци и различитих педагошких приступа предшколском васпитању и образовању налазе неке заједничке вредности и начела:

- равнотежа између учења које иницира само дете и вођења васпитача;
- прилике за децу да направе смислене изборе у оквиру понуђених активности;
- прилике за истраживање кроз активно учешће;
- смена активности у малим групама, целој групи и индивидуалних активности;
- игра као примарни (али не и једини) начин учења;
- одрасли који показују, питају, обликују, предлажу алтернативе и подстичу преиспитивање;
- систематско посматрање учења и понашања деце;
- активно или искуствено учење;
- уважавање способности деце да да руководе сопственим процесом учења
- респонсивни односи између деце и одраслих као суштинска вредност за учење.

Предшколски васпитно-образовни програм (који може бити у форми детаљно разрађеног програма, основа програма или смерница), са својим схватањима детета и детињства, као и васпитања и образовања деце раног узраста, пружа неопходну подршку васпитно-образовном раду.

Смештањем програма у реални контекст и полазећи од конкретне деце, уз помоћ самоевалуације и евалуације обезбеђујемо динамичност и развојност васпитно образовног процеса. Кроз континуирано праћење, посматрање и вредновање учења и понашања деце, васпитачи препознају дечије искуство, потребе и интересовања, и користе их као полазишта за учење, како би осигурали да подучавање буде засновано на капацитетима које деца показују.

Пажљиво и систематско праћење, посматрање и вредновање целокупног процеса учења и подучавања такође омогућава давање одговарајуће подршке деци, тако да васпитно-образовни рад колико год често је то могуће, подстиче свако дете да нађе нове изазове.

У процесу вредновања и самовредновања васпитачи преиспитују и критички се односе према сопственој пракси како би били сигурни да је оно што планирају и пружају одговарајуће за конкретну децу у датом контексту. На овај начин вртић се развија као отворени систем

ДОСТУПНОСТ: једнако право и доступност свих облика предшколског васпитања и образовања, без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама, у складу са законом.

ДЕМОКРАТИЧНОСТ: уважавање потреба и права деце и породице, укључујући право на уважавање мишљења, активно учешће, одлучивање и преузимање одговорности;

ОТВОРЕНОСТ: грађење односа са породицом, другим деловима у систему образовања (школа), заједницом (институцијама културе, здравства, социјалне заштите), локалном самоуправом и широм друштвеном заједницом;

АУТЕНТИЧНОСТ: целовит приступ детету, уважавање развојних специфичности предшколског узраста, различитости и посебности, неговање игре као аутентичног начина изражавања и учења предшколског детета, ослањање на културне специфичности;

РАЗВОЈНОСТ: развијање различитих облика и програма у оквиру предшколске делатности у складу са потребама деце и породице и могућностима локалне заједнице, континуирано унапређивање кроз вредновање и самовредновање, отвореност за педагошке иновације. Закон о предшколском васпитању и образовању (Службени гласник, број 18/10.).

2.3.ЦИКЛИЧАН ПРОЦЕС ПРАЋЕЊА, АНАЛИЗИРАЊА И РАЗВИЈАЊА

Овај процес полази од уочавања проблема у пракси и одлучивања о томе шта ће бити вредновано – то може да буде „проблематична област” или може бити нова област или нови приступ који је уведен или може бити област која је јака. Следећи корак је сачињен од систематичног праћења и прикупљања података, после којег следи анализа ових података на основу које ћемо боље разумети своју праксу. На основу такве анализе, могу да се донесу одлуке о будућем раду, као и томе шта ће можда бити измењено; ови закључци затим могу да пруже информације за будуће планирање.

Циклична природа овог процеса значи да:

- самовредновање више представља само један део свеобухватног континуираног процеса који се састоји од активности планирања и спровођења, него одвојену самосталну активност;
- самоевалуирамо када систематски пратимо неки аспект рада (кроз посматрања, белешке о раду, анализирање резултата рада);

- у процесу тумачења података и доношења одлука о будућем раду, постоји простор за анализирање праксе и њено поређење са постојећим документима, теоретским знањем и нашим плановима и намерама као и за синтезу података из различитих извора;
- промена и развој праксе су од суштинског и критичног значаја за овај процес
- циклус планирања, спровођења и вредновања јесте сталан, тако да је крај циклуса у исто време почетак новог (део непрекидне спирале), који омогућава стални развој праксе.

2.4. ПРАКСА, ПЛАНИРАЊЕ КОЈЕ СПРОВОДЕ ВАСПИТАЧИ

Анализа постојеће праксе је добра основа за почетак процеса, јер ће помоћи у фокусирању на оно што васпитачи и запослени пружају. Може се, на пример, поћи од преиспитивања претходног процеса планирања, како би се дошло до података на основу којих ћемо даље планирати активности за сваку групу деце. Понекад се планови не реализују, или реална пракса изгледа мало другачије од онога што је било замишљено и намеравано. Како бисмо били сигурни да смо то узели у обзир, можда би било најбоље ретроспективно посматрати планирање и позвати запослене да растумаче своје планирање у смислу:

- уочавања ставова деце према активностима
- процене како су активности одговарале различитим групама деце и зашто, а не шта је генерално било најуспешније и шта је било најмање успешно
- освешћивања било каквих прилагођавања која су учињена у односу на првобитни план и разлога због којих је то учињено
- уочавања резултата активности (да ли су деца показала понашања, способности, вештине и разумевање као што смо очекивали).

Када запослени међусобно дискутују, треба да се концентришу на питања као што су:

- До које мере планирање обезбеђује систематично конструисање знања кроз искуство које покрива све главне области учења?
- Која сазнања о ономе што се догодило као резултат претходне праксе се користе када се планира за наредну недељу или месец (на пример, да ли се полази од података о томе колико су деца уживала, шта су стварно учили, шта им је било лако, а шта тешко, колико су била истрајна у активностима које су им представљале проблем, какве су одлике њиховог говора...)
- У којој мери се планирање фокусира на активности које ће запослени пружити и у којима ће деца бити ангажована; у којој мери планирање показује да је посебна пажња посвећена томе шта ће деца добити кроз одређену активност.
- Неминовно је да ће нека деца, као што је горе указано, бити успешнија од друге, тако да вреди прегледати у којој мери планирање уопште помиње стварање адекватних процеса и услова за различите потребе и способности деце.

Ево још неких питања за преиспитивање планирања активности:

- Шта се све узима у обзир приликом израде планова?

- Да ли се уграђују додатни изазови за децу која брзо уче и могу више да постигну кроз ове процесе?
- Да ли се уграђују кораци који обезбеђују пружање подршке за децу која су мање вешта?
- Да ли се уграђују индивидуални програми или други ресурси који узимају у обзир интересовања конкретне деце?

На многе начине, није најбитније шта васпитачи пишу у својим плановима, већ оно што се стварно дешава у пракси. Ипак, записивање размишљања и планова помаже у „брушењу идеја,“ разјашњавању намера и усавршавању планираног процеса (то је добро за самодисциплину), обезбеђује видљивост процеса и пружа евиденцију о томе шта је и на чему рађено током године.

2.5. РЕЗУЛТАТИ НАУЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА У ПОГЛЕДУ КРЕАТИВНОСТИ ПРЕДШКОЛАЦА

Реализовано је истраживање током 2020. године на узорку од 100 васпитача, медицинских сестара васпитача и стручних сарадника и 100 дечјих родитеља.

Циљ истраживања је долажење до података о тимском раду као фактору подстицања креативности детета кроз одговор на питање како и на који начин васпитачи и остали учесници васпитнообразовног процеса препознају и подстичу дечју креативност.

На питање да ли васпитачи имају искуства у раду са креативном децом дошло се до сазнања да највећи број испитаника, њих 56, сматра да има делимично искуства, а 37 у потпуности. Најмањи број испитаника, њих 7, истакло је да никада није имало искуства да у групи деце са којом ради има дете које је изузетно креативно и даровито. Подаци су охрабрујући јер указују на то да је висок проценат васпитача имао макар минимално искуство у раду са креативном децом – ако не свакодневно у њиховој групи, онда у оквиру повремених контаката са децом других група у установи.

У оквиру другог питања – да ли васпитачи и родитељи сарађују како међусобно, тако и са осталим стручним кадром ради раног препознавања и подстицања дечје креативности – дошли смо до сазнања да се међусобна сарадња када су васпитачи у питању најчешће успоставља са другим васпитачима (54,00%), потом са стручним сарадницима (23,00%), са стручњацима ван установе (13,00%), а најмањи број анкетираних васпитача (10,00%) определио се за сарадњу са родитељима.

О податку у вези са приоритетним циљем формирања тима у оквиру рада установе на подстицању раног развоја дечје креативности дошли смо до сазнања да највећи проценат испитаника (36,00%) као циљ препознаје решавање проблема и доношење заједничких одлука, 18,00% подржава јачање привржености и ангажовања сваког члана тима, 17,00% је за координацију, повезивање и међусобно преношење информација.

На питање да ли васпитачи свакодневно мотивишу и подстичу децу на напредак и развој у погледу њихове креативности дошло се до следећих одговора. Висок проценат

васпитача (87,00%) активно утиче на прихватање деце са израженим креативним способностима у узрасној групи вртића, док 3,00% анкетираних делимично утиче.

У оквиру питања на које начине мотивишу и подстичу креативно дете на рад, васпитачи су изнели неколико предлога:

- давање деци много материјала;
- проширивање искуства;
- упознавање и довођење стручњака из области у којем је дете показало креативност;
- ликовне и креативне активности;
- приликом активности васпитач даје деци нове и сложеније материјале и нове технике рада;
- драмске активности;
- хор и оркестар;
- постављање креативних изазова пред дете;
- мотивационе приче, похвале, бодрење детета;
- активности где дете треба да види разлике, сличности, да изражава мисли.

Анализом одговора на питање да ли стручни тим установе нуди напредније програме за децу и обавештава родитеље о њима дошло се до податка да се 86,00% анкетираних родитеља слаже са тврдњом да стручни тимови установе нуде напредније програме за децу и да их обавештавају о њима – путем Вибер групе, порука, разговора са васпитачем и сл. Мањи број родитеља (14,00%) делимично се слаже с обзиром на то да се дешава да не приме информацију на време, али потврђују постојање напредних програма за децу у установи.

Одговори на питање да ли васпитачи имају искуства у раду са креативном децом упућују на то да васпитачи у највећем проценту делимично имају искуства (56,00%), а мањи проценат анкетираних (37,00%) има у потпуности искуства и оно је, према њиховом мишљењу, врло позитивно. Они су учествовали на семинарима како би се што боље информисали на који начин да креативно дете подстакну на рад. Најмањи број испитаника, њих 7,00%, изјаснио се да не поседује такво радно искуство, али да се надају да ће у свом предстојећем раду имати прилику да стекну таква искуства.

Васпитачима је постављено питање са циљем да се утврди да ли се стручно усавршавају у погледу рада са креативном децом и кроз које облике. Од укупног броја испитаних, њих 56,00% се изјаснило да се додатно стручно усавршава похађајући семинаре или саветујући се са стручним лицима која су задужена за препознавање ране креативности, а 44,00% васпитача није имало додатна усавршавања.

Интересантни су одговори васпитача на питање које се односи на њихову упућеност у вези са препорукама за реализацију васпитнообразовног рада. Подаци казују да је само 12,00% испитаних васпитача упознато у потпуности са препорукама за реализацију васпитнообразовног рада са креативном децом, што је мали проценат у односу на број анкетираних васпитача. Највећи проценат испитаника, 56,00%, делимично је упознат, а 32,00% није уопште упознато са препорукама. Неспорно је да би сви запослени у предшколској установи морали у потпуности бити упознати са препорукама за

реализацију васпитнообразовног рада са креативном децом, што је супротно подацима до којих се дошло истраживањем и који упућују на потребу за додатним обукама и усавршавањима свих чланова тима у установи.

На питање „Шта формирање тима омогућава члановима”, највиши проценат васпитача, њих 43,00%, препознаје прилике у оквиру дијалога и искуства, 36,00% анкетираних сматра да им чланство у тиму омогућава неговање независности и самосталности у раду, а свега 21,00% од укупног броја анкетираних сматра да у оквиру тимског рада добија додатну мотивацију за рад.

Добијени подаци указују на то да сви анкетирани родитељи (100,00%) сматрају да је сарадња са породицом врло битна за даљи напредак њихове деце. Сматрају да стручни тимови у ПУ треба да сарађују са родитељима, да их укључују у активности вртића и да дају препоруке родитељима како и на који начин да подстакну креативност сопственог детета.

3. СТАНОВНИШТВО ОПШТИНЕ ЛАПОВО

3.1. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Након увида у податке из публикације Општине и региони Републике Србије, Републичког завода за статистику, који се односе на период од 2012. до 2019. године, може се констатовати да је углавном приметан пад броја становника општине Лапово. Последњи званични попис из 2019. године, сведочи да је општина Лапово бројала 7095 становника, што је за 4,69% мање у односу на попис спроведен 2002. године, када је имала 8228 становника.

Табела број 1. Преглед броја становника општине Лапово у периоду од 2012. - 2019. године (процена)

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ЛАПОВО	7550	7466	7390	7307	7210	7095

Извор: Републичког завода за статистику

Према проценама Републичког завода за статистику у периоду од 2012. до 2019. године бележи се константан пад становника. Општина Лапово спада у групу малих општина те је уочљива миграција становништва ка већим привредним центрима, пре свега оним у окружењу. На овакав демографски баланс утицала је и природна депопулација као друга, битна компонента демографског процеса.

Структура становништва општине Лапово према старости формирана је директним дејством фертилитета, односно наталитета, а процес старења је, у највећој мери, условљен секуларним падом наталитета. На структуру становништва према старости утицали су смртност у мањој, односно миграције млађег становништва, у знатно већој мери. Према подацима из пописа становништва спроведеног 2011. године, највећи број становника је старости између 55. и 59. година (695), односно 8,87% укупне популације општине. Видљиво је варирање броја становника до 20. године старости.

Посматрајући полну структуру становника (према подацима прузетим из пет пописа), може се уочити већа бројност женске популације сваке пописне године. Према последњем попису из 2011. године, женска популација је за 4,31% бројнија у односу на мушку, док је осталих година, доминација, изражена у процентима, мања, осим 2011. године, када је износила 6,4%.

Табела број 2. Основни континенти становништва у 2019. години

Територија	Укупно становништво		Основни старосни континенти становништва										Очекиван о трајање живота живорођен е деце од 2013-2015	
			Радни 15-64		Пунолетни 18 и више		Предшколск и 0-6		Школо – обавезни 7-14		Фертилни 15-49			
	Прос. старос т	Индекс старења	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%	М	Ж
ЛАПОВО	45,21	185,5	4655	65,6	6058	85,4	323	4,6	517	7,3	1462	20,6	72,4	78,1
Лапово РАНИЈЕ	44,27	159,6	5026	67,32	6309	84,5	366	4,9	556	7,45	1596	21,3 8	75,04	77,28

Извор: Републички завод за статистику

Табела број 3. Витални догађаји у општини Лапово

Година	Живорођени		Умрли		Природни прираштај		Бракови	
	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	закључени	разведени
2014.	59	5,6	133	17,6	-74	-12,1	29	3
2015.	54	7,2	111	14,9	-57	-7,7	33	4
2016.	43	5,8	117	15,8	-74	-10,0	23	2
2017.	49	6,7	110	15,1	-61	-8,3	31	1
2018.	48	6,7	139	19,3	-91	-12,6	28	3
2019.	50	7,0	132	18,6	-82	-11,6	39	8

Извор: Републички завод за статистику

Године 2019. бележи се благи пораст броја живорођених, смањен број умрлих и благи пораст природног прираштаја у односу на податке из претходне године

Након увида у податке из публикације Општине и региони Републике Србије, Републичког завода за статистику, који се односе на период од 2007. до 2015. године, може се констатовати да је углавном приметан пад броја становника општине Лапово. Последњи званични попис из 2011. године, сведочи да је општина Лапово бројала 7842 становника, што је за 4,69% мање у односу на попис спроведен 2002. године, када је имала 8228 становника. Према проценама Републичког завода за статистику у периоду од 2011. до 2015. године бележи се константан пад становника. Општина Лапово спада у групу малих општина те је уочљива миграција становништва ка већим привредним центрима, пре свега оним у окружењу. На овакав демографски баланс утицала је и природна депопулација као друга, битна компонента демографског процеса.

Структура становништва општине Лапово према старости формирана је директним дејством фертилитета, односно наталитета, а процес старења је, у највећој мери, условљен секуларним падом наталитета. На структуру становништва према старости утицали су смртност у мањој, односно миграције млађег становништва, у знатно већој мери.

Према подацима из пописа становништва спроведеног 2011. године, највећи број становника је старости између 55. и 59. година (695), односно 8,87% укупне популације општине. Видљиво је варирање броја становника до 20. године старости.

На основу података преузетих из пописа становништва спроведеног 2011. године, да се уочити доминација урбаног у односу на рурално становништво општине Лапово. Урбано становништво живи у вароши Лапово и чини 94 % укупне популације општине, док у селу Лапово живи 470 становника – 6 %. Сеоску средину прати депопулација услед престанка биолошког обнављања, али и миграција становништва према урбаним и подручјима атрактивнијим за живот и рад. Густина насељености општине је 149,6 ст/км².

3.2. ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ

Образовни систем је у надлежности Републике Србије, односно ресорног министарства, а један део послова у надлежности локалне самоуправе. Образовни систем у Србији састоји се од предуниверзитетског образовања (рани развој и предшколско васпитање и образовање, основношколско и средњошколско) и универзитетског образовања (струковне студије – више и високе струковне школе, академске студије – факултети, мастер и докторске студије).

Образовање у Општини Лапово има дугу традицију и обавља се у три установе: ПУ „Наша младост“, ОШ „Светозар Марковић“ и Средња школа.

Табела број 4. Преглед установа за предшколско образовање

Назив институције	Локација	Број васпитача	Број деце корисника		
			До 5 часова	9-11 часова	Преко 11 часова
Установа за децу предшколског узраста „Наша младост“ Лапово	Михајла Пупина бр.2, 34220 Лапово	12 васпитача, 4 медицинске сестре-васпитачи	19	191	

Извор: Локална самоуправа

Табела број 5. Преглед основних школа

Назив школе	Локација	Број наставника	Број ученика	Број ученика по разредима							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
ОШ ”Светозар Марковић”	Косовских јунака 10, Лапово	32	364	34	32	34	40	64	43	52	65
ОШ ”Светозар Марковић”	Карађорђева 139, Лапово	4	35	8	6	10	11				

*Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово
2023-2028*

ОШ "Светозар Марковић"	Солунска 113, Лапово	3	37	11	9	16	1				
СВЕГА		39	436	53	47	60	52	64	43	52	65

Извор: Локална самоуправа

Табела број 6. Преглед средњих школа

Назив школе	Локација	Број наставника	Број ученика	Број ученика по смеровима/разредима				
				смер	I	II	III	IV
Средња школа	Светозара Марковића 43, Лапово	24	170	Царински техничар	28	28	30	30
				Кувар и конобар	16	16		
				Женски фризер			22	

3.3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Примарна делатност Центра за социјални рад "Шумадија" базира се на друштвеној и законској обавези у пружању одговарајућих облика, мера и услуга социјалне заштите, лицима у стању социјалне потребе. Непосредна заштита корисника обавља се уз примену начела и метода комплексног социјалног рада.

Општина Лапово права из области социјалне заштите дефинисала је посебним правним актом односно Одлуком о социјалној заштити општине Лапово, која се са Изменама и допунама примењује од 2014 године и представља једну од основа рада Центра за социјални рад на локалном нивоу.

Табела број 7. Преглед установа социјалне заштите

Установа	Пројектован капацитет	Тренутно збрињава	Запослени			
			Помоћн и радник	Стручни радници	Административни радник	остали
Центар за социјални рад "Шумадија" – Баточина За општине Баточина Рача и Лапово, одељење у Лапову	Две канцеларије	Територију општина Баточина, Рача и Лапово	1 хигијеничар	Педагог 1	2 лица са ССС и 2 лица такође са ССС (рачуноводство)	Директор 1
				Правник 1		Социјални радник 2
				Психолог 1		-

Извор: Локална самоуправа

Број корисника услуга социјалне заштите се повећава из године у годину, број корисника новчане социјалне помоћи је све већи, у порасту су и малолетничка деликвенција, насиље у породици, разводи бракова, раскид ванбрачних заједница и повера малолетне деце, поремећени породични односи, као и потребе тајног смештаја у установе социјалне заштите и отварање нових објеката за смештај.

4.ЛОКАЛНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ/ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ДЕЦОМ

Општина Лапово има успостављену мрежу јавних институција и организација које се баве питањима младих. Саме институције и организације имају добру међусобну сарадњу што доприноси успешном и квалитетном раду.

Центар за социјални рад – основна установа социјалне заштите која врши јавна овлашћења у области социјалне заштите и породично-правне заштите на нашој територији. Центар се бави осетљивим и угроженим групама међу којима су пре свега деца и млади.

У оквиру службе за децу и младе ради се на :

- Заштити деце и омладине из породица са поремећеним породичним односима
- Заштити деце и омладине без родитељског старања,
- Заштити деце и омладине у сукобу са законом,
- Заштити деце и омладине од злостављања и занемаривања
- Заштити деце и омладине ометене у психо-физичком развоју

Програми које Центар спроводи су:

- програми индивидуалног рада са младима,
- подршка деци и младима без родитељског старања кроз примењене облике заштите и при осамостаљивању,
- програми саветодавног рада са децом, младима и родитељима,
- превентивне програме намењене деци и младима.

Центар у сарадњи са хуманитарним организацијама и локалном самоуправом спроводи акције за децу и младе на хранитељству и под старатељском заштитом.

Центар за социјални рад има уску сарадњу са институцијама које се баве децом и младима (образовне, здравствене...), хуманитарним организацијама и удружењима особа са хендикепом.

При Центру за социјални рад већ неколико година функционише СОС телефон за пријаву насиља и пружање психосоцијалне подршке. Настојање је да рад СОС телефона који је до сада био пројектна активност прерасте у услугу подржану од стране локалне самоуправе.

Дом Здравља - Педијатар је свакодневно на располагању адолесцентима, а гинеколог два пута недељно, психолог једном недељно. У саветовалишту се обавља индивидуално саветовање, тренинзи и предавања за групе младих у циљу превенције ризичних понашања. Саветовалиште има тим младих који су вршњачки едукатори. Тренинзи су организовани у сарадњи са школама. Поред тренинга, заједно са тимом вршњачких едукатора се обављау јавне акције на промоцији здравља и промоције саветовалишта за младе.

5. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Ова Стратегија се заснива на неколико принципа и вредности а у складу са Националном стратегијом за младе, а који произлазе из вредносног система чији су основи:

- Устав Републике Србије,
- Универзална декларација о људским правима,
- Конвенција УН о правима детета са Протоколима,
- Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама,
- Међународни пакет о грађанским и политичким правима као и у складу са циљевима Агенде 2030 за одрживи развој.

Принципи локалног плана акција су:

- **Поштовање људских права** – Сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Стварају се равноправне могућности за развој младих, засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** – Сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** – Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** – Препознају се и уважавају капацитети младих као важан друштвени ресурс, при чему се исказује поверење и подршка њиховим потенцијалима. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно провођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** – Развија се међугенерациска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** – Поддржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче међугенерациска сарадња на локалном, националном и међународном нивоу.

- **Активно учешће младих** – Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултурално дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** – Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.
- **Заснованост** – Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

6. БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ И ДЕЦЕ

Одсуство било ког облика ускраћености, одсуство страха и слобода будућих генерација да наследе здраво природно окружење – међусобно су повезани саставни делови људске безбедности и стога националне безбедности.

Безбедност представља начин заштите виталних вредности како друштва тако и појединца. Сигурност представља једну од најважнијих људских потреба. Безбедност је такође препозната као кључна друштвена вредност кроз бројне међународне документе. Према концепту људске безбедности у чијем фокусу је појединац, институције су дужне да грађанима обезбеде сталну заштиту уместо повремене, односно да делују превентивно, а не реактивно. То подразумева институционалну одговорност да се развијају програми и услуге који одговарају потребама локалне заједнице и у интересу су чланова заједнице.

Овом стратегијом директно пружамо подршку младима и деци, а ефекти ће се огледати на целу локалну заједницу без обзира на узраст.

Млади и деца у Лапову се у највећем броју осећају безбедно у својој локалној заједници.

7.УКЉУЧИВАЊЕ ДЕЦЕ ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА

У прегледу и анализи стања потребно је уважити неједнаке животне шансе осетљивих група младих и деце и могуће ризике искључености и неједнакости оних особа које живе у тешким условима.

Неопходно је идентификовати постојање оних младих којима је потребно понудити адекватан садржај, прилагођен њиховим могућностима и потребама. Чињеница је да не постоји довољан број програма који су намењени свим категоријама осетљивих група младих и деце. Такође, неопходно је повећати свест младих и деце о правима и потребама осетљивих група младих и константно радити на подизању свести и практиковању принципа недискриминације у друштву.

Рад на овом приоритету је посебно важан јер се огледа у Стандардима рада и у складу је са Националним напорима за укључивање младих из осетљивих група у све друштвене токове.

8.ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА "НАША МЛАДОСТ" ЛАПОВО

На левој обали Велике Мораве налази се Лапово које по вољи народној и краља Александра од 17.03.1896 године прогласи за варошицу. Лапово Варош се налазиу Шумадијском округу и постаде Општина од 17.03. 1992 године. Када се основала Установа за децу „Наша младост“.

Организованим радом предшколаца наша установа је почела да се бави 01.10.1978 године у О.Ш. „Светозар Марковић“, да би са изградњом објекта, рад обављао у новоизграђеном објекту од 01.09.1979 године.

Од 01.09.1979 године тј. до 17.03.1992 године је радила као огранак „Полетарац“ из Општине Баточина.

Наша Установа од 1992 године расте и развија се као и наше место, захваљујући релевантним људима који воде наше место, као и људима добре воље.

За реализацију припремног предшколског програма користи се простор при О.Ш. „Светозар Марковић“ од школске 1989/90 године у улици Солунској бр.113.

Одељак „Возић“ се налази у адаптираном простору стамбене зграде од 1996 године. Објекат се налази у улици Карађорђевој бр.44 у близини главне железничке станице Лапово. Користе је становници V реона, смештени на удаљености 3,5 км од центра Лапова.

Дух установе је увек био и остао васпитни. Васпитна пракса која је обележила време иза нас , а представља претечу је:

радионички рад са децом и родитељима и свеобухватност деце петочасовним припремним програмом на територији целог места.

Сада смо у четвртој деценији рада и за нама су генерације деце, године успеха и лепих тренутака. Циљ нам је да деци пружимо најбоље, унапредимо наш рад, развијемо нове

облике сарадње и да се перманентно усавршавамо. То су покретачи који нас и даље воде и дају снагу за унапређивање наше делатности.

Испред нас је мисија и јасна визија вртића :

„Бићемо велики, подстицајни, зелени и безбедни вртић у коме ће се неговати тимски рад и позитивна атмосфера уз пуну подршку родитеља и локалне заједнице и других важних институција“.

Давних седамдесетих година, тадашњи руководиоца објекта Ружа Мићаковић, отвара наш вртић са 3 предшколске групе. Данас капацитет објекта је испуњен са 230 – торо деце распоређених у 11 група, од којих су три јаслене и 8 вртићких група. 2008 године централни објекат је реновиран, дограђене су још 4 радне собе, кабинет за васпитаче, канцеларије и магацински простор.

Посебно смо поносни на нов изглед објекта, опремљеност и велико поверење родитеља. Наиме у овом дограђеном делу налазе се 47 беба, деца јасленог узраста од 1 до 3 године. Како би се живот и рад у вртићу професионално организовао, ствара се читав тим запослених почев од васпитача, медицинских сестара- васпитача, преко правне, административне и стручне службе на челу са директором. Координацијом тимова остварује се лакша и боља реализација васпитно – образовне делатности.

Установи данас има 13 васпитача, 4 медицинске сестре – васпитача, 1 сарадник за здравствено превентивни рад, секретар установе, шеф рачуноводства, административни радник, домар, 3 спремачице, 3 куварице и директор.

Вртић дуги низ година негује традиционалне вредности које се огледају кроз манифестације „Кола Српских сестара“ „Материце“, „Комендијаде под маскама“, „Ускршње продаје „ у Установи и ван ње.

Свечаности везане за свечани пријем и испраћај предшколаца, Новогодишње, Светосавске, хуманитарне, позоришне свечаности углавном прате наше планове рада. Дечји часопис „Печуркица“ постоји од 2004 године и дан данас обавештава родитеље о нашем раду у вртићу

Драмске игре су наш препознатљив начин рада, забележен на Дечјим драмским сусретима Дедар – Смедерево, Фестивалчић „Нада Наумовић“ Крагујевац, итд. Бројне награде и признања у овој области поседујемо.

Процес рада богати се иновативним методама и савременим приступом кроз разна стручна усавршавања као што су рад „Здраво да сте“, „Дете и уметност“, „Керамика“, „Игра опажања“, „Дидактичке игре са интелектуалним опажањима“, „Самопоштовање“, „Портфолио“, „Технике посматрања“.

Наша Установа посебно је поносна на реализацију подршке и помоћи међународне сарадње са државним вртићима града Беча. У периоду од 16.03.2006.године до 28.10.2008.године наша установа је учествовала у стручној размени са државним вртићима града Беча које је организовала маг Silvia Minich са просветним саветником града Margarita Pompe, директор једног вртића Monika Strobl васпитач Горица Ранковић. Директор установе Драгана Милисављевић и васпитач Светлана Стојиловићсу учествовали у стручној размени, упознали су се са радом у државним и

приватним вртићима у Аустрији. Наша установа је добила донацију вредну 30000€ , опрему за две радне собе, постелине, опреме ,дидактике за цео објекат. Од 28.11. до 04.12.2008.године код нас су боравиле гђа. Маргарет Помпе и Горица Ранковић и учествовале у уређењу простора – организацији средине за учење и игру и предавања на исту тему.

Деца Лапова расту уз „Растимо уз плес“

Установа за децу предшколског узраста „Наша маладост“ Лапово налази се у Шумадији и Поморављу, области која пружа разнолике природне и привредне могућности. Ми смо мали али успешно користимо све постојеће ресурсе. Наша Установа од 1992 године расте и развија се као и наше место, захваљујући релевантним људима који воде наше место, као и људима добре воље. Сада смо у четвртој деценији рада и за нама су генерације деце, године успеха и лепих тренутака. Циљ нам је да деци пружимо најбоље, унапредимо наш рад, развијемо нове облике сарадње и да се перманентно усавршавамо. То су покретачи који нас и воде и дају снагу за унапређивање наше делатности.

У пројекат „Растимо уз плес – деца на трговима“ ушли смо 2012. Непосредно после реализованог семинара који је у опуштеној атмосфери уз добро вођење и високу личну мотивацију учесника семинара, испунио очекивања. Наредних година 2013.,2014. И



2015.Установа је организовала све нивое обуке по предвиђеној динамици: обука координатора, васпитача, медицинских сестара, деце и обука родитеља. У реализацију пројекта била је укључена шира друштвена заједница. На тај начин створени су услови и позитивна клима да сва деца од јасленог узраста до предшколског, њихови родитељи и васпитачи уз присуство многобројне публике 1. Јуна на опште одушевљење свих плешу на тргу Лапово. „Растимо уз плес –деца на трговима“- постала је трдиционална манифестација наше установе као и нашег места, на шта смо посебно поносни.

8.1.МИСИЈА

Мисија наше Предшколске установе је стварање и неговање подстицајних услова који ће допринети изградњи односа са децом, породицом и локалном заједницом заснованим на принципима партнерства. У нашој Установи свако дете је личност са својим јединственим могућностима и једнаким правима да се његова јединственост препозна и уважи. Стварање могућности да породице активно учествују у васпитању своје деце а практичари (васпитачи, стручни сарадници и други стручњаци) да имају прилику да испоље своју аутономију, креативност и професионалност уграђену у тимски рад.

8.2.ВИЗИЈА

Желимо да наш вртић буду место заједничког живљења у коме се подршка учењу и развоју деце остварује кроз заједничко учешће деце и одраслих као аутентичних људских односа и заједништва у ситуацијама. Вртић у којем ће сва деца, кроз подршку њиховој добробити имати једнаке могућности за учење и развој. Јединствена професионална улога свих запослених у установи, у развијању рефлексивне праксе и квалитетног реалног програма кроз јачање компетенција.

8.3.СТАВ ПУ НАША МЛАДОСТ КА УНАПРЕЂУ ПОСЛОВАЊА

Многе активности се у установи реализују тимски, на нивоу тимова формираних за реализацију само одређене активности. Установа остварује сарадњу са основним школама кроз размену информација, посете предшколаца школама, извештавања о развоју и напредовању деце која се уписују у први разред. Такође остварује се сарадња и са културним, спортским, здравственим институцијама и НВО у свом окружењу. Прикључује се еколошким, хуманитарним, културним и другим акцијама у локалној заједници.

У наредном периоду наставићемо са одржавањем и унапређивањем квалитета рада на следећи начин:

- одредићемо и обележити посебан простор за индивидуалне разговоре васпитача са родитељима
- штампати већи број информативних и едукативних матерјала за родитеље
- константно радити на побољшању услова живота кроз уређење амбијента који ће бити пријатан за све
- наставићемо редовно информисање родитеља о активностима и делатностима установе
- развијаћемо међусобну толеранцију, уважавање и поверење, поштовати права других
- примењиваћемо активну политику против насиља и дискриминације
- презентоваћемо рад наше установе
- деца и васпитачи ће и даље учествовати на различитим манифестацијама на основу процене педагошког колегијума

9.ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ

Како би се омогућила имплементација Стратегије потребно је да Општинско веће, а затим и Скупштина општине Лапово усвоји овај документ. Стратегија представља оквир за спровођење активности којима ће се унапредити предшколско образовање и васпитање на територији општине Лапово. Општина ће преузети одговорност за њено извршење тако што ће формирати тело које ће пратити, оцењивати и извештавати једном годишње Скупшину општине о примени Стратегије. Састав Радне групе, задаци и рок извршења задатака Радне групе уређују се решењем о формирању Радне групе.

Средства за спровођење Стратегије унапређивања предшколског васпитања и образовања општине Лапово обезбеђиваће се из различитих извора: из буџета општине, од других нивоа власти (републичких), средстава донатора, односно помоћу програма и пројеката који ће се донети на основу ове Стратегије и њеног акционог плана.

Стратегија унапређивања предшколског васпитања и образовања општине Лапово је документ који садржи препознате проблеме, предложена решења, мере и време реализације, а евалуација и мониторинг подразумевају праћење, извештавање и оцењивања спровођења Стратегије како би се проценили ефекти и релевантност спроведених активности. Такође, то подразумева и анализирање проблема и ниво остварености циљева како би се могле предузети нужне измене и допуне самог документа током периода имплементације.

10. АКЦИОНИ ПЛАН 2023-2028

ОПШТИ ЦИЉ - Подстицање дечијег психофизичког развоја и напредовања свих аспеката детета кроз стварање услова за социјализацију, игру, дружење, учешћем у различитим програмима, уз подршку свих институција у локалној заједници.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1. – ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТ ДЕЦЕ УЗРАСТА 3 ДО 5,5 ГОДИНА СА АКЦЕНТОМ НА ДЕЦУ ИЗ МАРГИНАЛИЗОВАНИХ ГРУПА У ПРОГРАМЕ ВАСПИТНО ОБРАЗОВНОГ РАДА

МЕРА 1.1. Формирање валидне базе података деце предшколског узраст

РЕЗУЛТАТ – Локална самоуправа има релевантне податке о деци предшколског узраста

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
1.1.1. Успостављање механизма за прикупљања и управљање подацима о деци	Успостављена функционална база података о деци на територији општине Унос и редовно ажурирање података о деци у веб апликацију	Општина Лапово	ДЗ,ЦСР,ПУ	2023-2024	У оквиру редовних послова свих институција
1.1.2. Усклађене политике уписа деце у систем ПВО, са националним стратешким оквиром	Дефинисани механизми и процедуре за упис деце узраста 3 до 5.5 година у систем ПВО	Општина Лапово	МЗ,ОШ,ПУ	2023-2028	У оквиру редовних послова свих институција

Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово
2023-2028

МЕРА 1.2. Повећање свести шире јавности о значају раног учења и укључивања у програме ПВО базе података

РЕЗУЛТАТ- Шира јавност схвата и препознаје значај раног учења и укључивања деце од 3 до 5,5 година у ПВО

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
1.2.1. Организовање информативних, едукативних кампања, трибина, радионица и других промотивних активности, на којима се промовише значај раног учења и укључивања у ПВО.	Број организованих кампања, трибина, радионица Број учесника Број израђеног промотивног материјала Број објављених садржаја у медијима	Општина Лапово ПУ	ПУ Дом здравља Остале институције	2023-2028	Редовна буџетска средства
1.2.2. Информисање јавности о спроведеним активностима којима се промовише значај раног учења и укључивања у ПВО	Број медија који извештавају о спроведеним активностима (штампани медији, радио и ТВ станице, интернет портали) Број објава на сајту општине	Општина Лапово ПУ	Медији (штампани медији, радио и ТВ станице, интернет портали)	2023-2028	Редовна буџетска средства

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2. – ПОДСТИЦАТИ ДЕЧИЈИ ПСИХОФИЗИЧКИ РАЗВОЈ КРОЗ РАЗЛИЧИТЕ АКТИВНОСТИ И ПРОГРАМЕ

МЕРА 2.1. Унапређивање знања, способности и вештина запослених у ПВО

РЕЗУЛТАТ - Нова знања, способности и вештине запослених у ПУ унапређена у складу са новим технологијама и савременим концептима

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
2.1.1. Дефинисање приоритета у области стручног усавршавања	Анализа и утврђивање потреба васпитача и сарадника у ПУ за стручним усавршавањем	ПУ Општина	Стручна друштва, институције које баве организовањем различитих едукација и обука	2023-2028	У оквиру редовних послова
2.1.2. Организовање едукација, обука и различитих облика стручног усавршавања са применом нових технологија	Број едукација, обука, стручних усавршавања Број васпитача и сарадника који су стекли нова знања	ПУ Општина	Стручна друштва, институције које баве организовањем различитих едукација и обука	2023-2028	Обезбеђена средства кроз финансијски план ПУ

*Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово
2023-2028*

МЕРА 2.2. Успостављање сарадње између институција на локалу у циљу спровођења различитих активности и програма

РЕЗУЛТАТ -Кроз сарадњу и координиран рад институција унапређење понуде разноликости програма и активности за децу

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
2.2.1. Сарадња и координиран рад са осталим релевантним институцијама на локалном нивоу	Дефинисане процедуре и начини сарадње Одржани састанци Потписани Уговори, меморандуми о сарадњи и заједничким активностима	Општина	ПУ,ДЗ,ОШ,ЦСР КОЦ,Народна библиотека, ПС	2023-2028	У оквиру редовних послова
2.2.2. Планирање, утврђивање и развој програма и активности у складу са потребама деце	Број остварених програма и активности Број учесника обухваћен програмима и активностима	Општина	ПУ,ДЗ,ОШ,ЦСР КОЦ,Народна библиотека, ПС	2023-2028	Средства обезбеђена буџетом за сваку годину

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 3. – Побољшање квалитета живота деце и особа са сметњама у развоју и инвалидитетом кроз обезбеђивање физичких услова и доступности програма ПВО

МЕРА 3.1. Обезбеђивање доступности програма ПВО деци са сметњама у развоју

РЕЗУЛТАТ – Омогућена већа доступност програма ПВО деци са сметњама у развоју кроз ангажовање стручних лица

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
3.1.1. Обезбеђивање средстава за ангажовање стручних лица и њихов рад	Број ангажованих стручних лица за која су обезбеђена средства	Општина	ПУ	2023-2028	Средства обезбеђена буџетом за сваку годину
3.1.2. Ангажовање стручних лица (лични пратилац, педагошки асистент или ангажовање других стручних лица)	Број ангажованих стручних лица Број корисника којима је пружена помоћ и додатна подршка ангажовањем стручних лица	Општина	ПУ	2023-2028	Средства обезбеђена буџетом за сваку годину

*Стратегија унапређења предшколског васпитања и образовања општине Лапово
2023-2028*

МЕРА 3.2. Обезбедити физичку доступност објектима ПУ за децу и особе са инвалидитетом

РЕЗУЛТАТ-Омогућена већа физичка доступност ПУ и програмима ПВО деци и особама са сметњама у развоју и инвалидитетом кроз Обезбеђене адекватне прилазе

АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА	ПАРТНЕРСКА ИНСТИТУЦИЈА	ВРЕМЕ	ИЗДВОЈЕНИ РЕСУРСИ
3.2.1. Утврдити стварне потребе и план приоритета	Анализа постојећег стања и израда плана приоритета	Општина	ПУ	2023-2028	У оквиру редовних послова
3.2.2.Обезбеђивање Средстава за адекватне и Приступачне прилазе објектима ПВО и изградња истих(рампе, прилагођен санитарни чвор...)	Број објеката за које су обезбеђена средства за изградњу прилаза Број објеката на којима су извршени радови и обезбеђени прилази	Општина	ПУ	2023-2028	Средства обезбеђена буџетом за сваку годину